

Gamla Lundavägen 3

I samband med enskiftet i Hjärup år 1811 köptes Hjärup Nr 8, Klockaregården, av ägaren till Åkerslund. Utmed Gamla Lundavägen byggdes i mitten av 1800-talet ett antal husmanshus av ägaren. En husman kunde vara hantverkare eller lantarbetare och bodde med familjen i huset och brukade jorden men fastigheten ägdes av, i detta fall, Åkerslund. Hyran betalades genom att göra dagsverken hos markägaren.

Senare kom dessa fastigheter att benämnas Husaran. År 1872 styckades Klockaregården upp i ett antal tomter om 2 – 4 tunnland och då kunde fastigheten köpas. Gamla Lundavägen 3 var från början ett sådant husmanshus med en bostadsdel och ett separat brygghus.

Den förste ägaren, efter att Klockaregården styckats av, var sannolikt Anders Åkerlund och Ingri Andersdotter.

De båda sålde fastigheten den 25 mars 1873 till Ingrid Persdotter för 975 Riksdaler Riksmünt. Tomten var på 5 ½ kappland och det motsvarar 850 m².

Det är inte känt om det fanns en ny ägare innan Hjalmar och Ester Nilsson köpte fastigheten. De båda sålde huset i mitten av 1940-talet till Alfred och Anna Jönsson som flyttade in från Marieholm.

År 1955 köptes huset av Ewert och Majken Birgersson.

I Holmby hade Arvid (1904–1988) och Elsa (1908–1981) Nilsson ett lantbruk och år 1956 köpte de Gamla Lundavägen 3.

Elsa och Arvid Nilsson

De flyttade in med barnen Berit (1939), Nils-Gunnar (1946) och Tommy (1950). De hade

också barnen Arne (1930–2008) och Iris (1937) men de hade flyttat hemifrån när flyttlassen gick till Hjärup.

När familjen kommit till Hjärup började Arvid arbeta som trädgårdsarbetare vid sockerbruket i Arlov. I arbetet ingick även att sköta disponentens trädgård.

Nu påbörjades också en omfattande renovering av huset.

Huset var murat med sten men inte av samma kvalitet som tegel och det gjorde att ytan sprack under vintern. Taken var listtäckt papptak. Arvid beslutade sig för att klä väggar och tak med Eternit. Sett från gatan såg därefter huset ut som nedan.

Till vänster om huset syns en byggnad, som från början var ett uthus. Nils-Gunnar köpt en Volvo Amazon och då menade Arvid att den inte kunde stå ute, så han rymde ut uthuset, gjorde portar och ordnade så att bilen fick plats där.

Bilden ovan är från gårdsplanen och det är Arne till vänster och Arvid bredvid. Det är Arnes bil en Chevrolet Impala 1966. Bakom de båda syns

brygghuset. En gång var det ju två separata byggnader men nu var de sammanbyggda och det hade gjorts innan familjen Nilsson flyttade in. Lite kuriosa är att dörren som sattes in gick inte att låsa under de 18 år som de ägde huset.

På tomten fanns en egen brunn och från den hämtades vatten i en hink. Avloppet ledde till en rensbrunn och vidare till Hjärupsbäcken. I en del av brygghuset fanns dasset och i en annan del hönshuset och utanför en inhägnad hönsgård.

Med tiden kom det en rickepump (bilden t v) i huset och med den pumpades vatten in i huset.

Det fanns en Agaspis för matlagning och som lite bidrog till husets uppvärmning. Det fanns även tre kaminer, två på bottenvåningen och en på övervåningen, eldades med ved. De ersattes så småningom med en fotogenkamin. Barnen fick hjälpa till med att fylla på fotogen. Ett ovillkorligt krav var att det inte fick komma en enda droppe på golvet, eftersom det luktade så illa.

Rickepumpen ersattes med en hydroforpump så nu kom det vatten genom att öppna en kran.

I början av 1960-talet monterades en oljeeldad panna in i brygghuset och värmeelement i bostaden. Där hönsen en gång fanns placerades oljetanken. Tanken var så stor att den fyllde nästan hela utrymmet. Sonen Nils-Gunnar förstår än idag inte hur det gick till att få tanken på plats.

Med den nya pannan kom också en ny bekvämlighet, varmvatten. I brygghuset installerades också ett badrum med WC.

I slutet av 1960-talet installerades kommunalt vatten och avlopp.

I trädgården intill häcken finns en gjuten platta som har en speciell historia. Arvid göt ett nytt golv inne i huset. När golvytan var fylld med så mycket betong som behövdes, fanns några ton kvar på bilen. Vad skulle man göra med den? Jo då blev det den där betongplattan intill häcken.

Mor och far och sönerna hade sina sängar i rummet på övervåningen. Berit hade en bäddsoffa på första våningen.

Att tvätta var en ganska omständlig procedur. Det fanns en vedeldad tvätthugryta i brygghuset där man "kokte" tvätten och det fanns sköljkar. Det var varmt och det var mycket slabbande med vatten och det tog flera timmar att tvätta. Byns handlare kom på en affärsidé. Han köpte en tvättmaskin som sattes på en cykelkärra och sedan lånade han ut ekipaget.

In på 1960-talet levererades varje år ett slaktsvin till huset. En slaktare kom dit och genomförde slakten. Det koktes vatten i tvätthugrytan för att skälla grisen som gjorde det lättare att få bort borsten. Vissa organ togs till vara och därefter hängdes kroppen upp för att svalna. Sedan styckades grisen. En skinka och fläsket lades i saltkar och när den processen var klar togs de till en charkuterist i Åkarp för att rökas. Olika produkter tillagades i köket. På nuvarande Hjärupsvägen, ungefär mitt emot gamla smedjans trädgård, fanns ett andelsfryshus och där hade Nilssons en andel och där förvarades köttet.

Elsa vid fasaden mot väster och som ännu inte fått ett fönster.

År 1964 började Arvid på elementfabriken som Skånska Cementgjuteriet startade i Hjärup. Där arbetade han till sin pension år 1971.

Elsa arbetade mellan åren 1956 och 1959 med att gallra, hacka och ta upp betor hos bönderna häromkring. Hon plockade även lök och andra grönsaker hos Sven-Ingvar Nilsson på Hjärups Boställe.

År 1959 började Elsa också arbeta på sockerbruket i Arlov och gjorde det till år 1964 då hon började på sjukhuset i Lund som

städerska. Där arbetade hon till sin pensionering år 1975.

År 1974 sålde Elsa och Arvid huset och flyttade till Klostergården i Lund. Intresset för att odla fanns kvar så de skaffade sig en kolonilott.

Tommy Nilsson (1950), deras son, blev ny ägare till huset.

Tommy Nilsson

Tommy utbildade sig till ingenjör och arbetade som sådan bland annat på Hjärupsfödde Bertil Perssons JIMEK AB. Därefter tog han anställning på Tetra Pak AB där han arbetade med utveckling av förpackningar.

På övervåningen var endast den södra delen inredd och där hade familjen Nilsson haft sitt sovrum. Tommy inredde också den norra delen och tog då bort skorstenen som fanns i det utrymmet.

År 1978 sålde han huset och flyttade till Malmö.

Nya ägare blev Gustav (1950) och Kristina (1952) Grafström och de fick barnen Daniel (1979), Sara (1981) och Robert (1985).

Gustav började läsa till lärare men fick göra ett avbrott i studierna åren 1971–72 för att göra värnplikten. Där blev han erbjuden att ta trafik kort och det gjorde han.

När han muckat pratade han med en kompis som var lärare. Då visade det sig att det arbete Gustav hade blivit erbjuden som lastbilschaufför var bättre betalt än arbetet som lärare. Då blev valet att arbeta som chaufför.

Han arbetade som lastbilschaufför i cirka tio år. Under den tiden arbetade han en period tillsammans med bröderna Manshed och Rune Lindgren som drev åkerier i Hjärup.

Gustav blev intresserad av att börja studera igen och fick höra talas om Radiofysik. Det är ett ämne som omfattar alla former av strålning inom medicin, biologi och teknik.

Gustav arbetade sedan som strålningsfysiker.

Pannan som Arvid och Elsa installerade kunde eldas med ved eller olja. Gustav kompletterade den med automatisk shuntregulator, för att få en jämn och bra temperatur i huset. Senare installerade han en ny panna som kunde köras på både ved olja och elpatron. Gustav ersatte också elementen med vattenburen golvvärme. För att inte behöva köra pannan på sommaren för att få varmvatten installerades en varmvattenberedare under köksvasken.

År 1995 sålde de huset och flyttade till Hjärupsvägen 39.

Kerstin Johansson

Kerstin Johansson (1963) blev ny ägare till fastigheten. Kerstin är utbildad kläddesigner och har arbetat som textillärare. Hon har också arbetat som grafisk formgivare på Tetra Pak.

Hennes intresse för det estetiska och det praktiska innebar att hon gjort flera större ändringar av huset både utvändigt och invändigt.

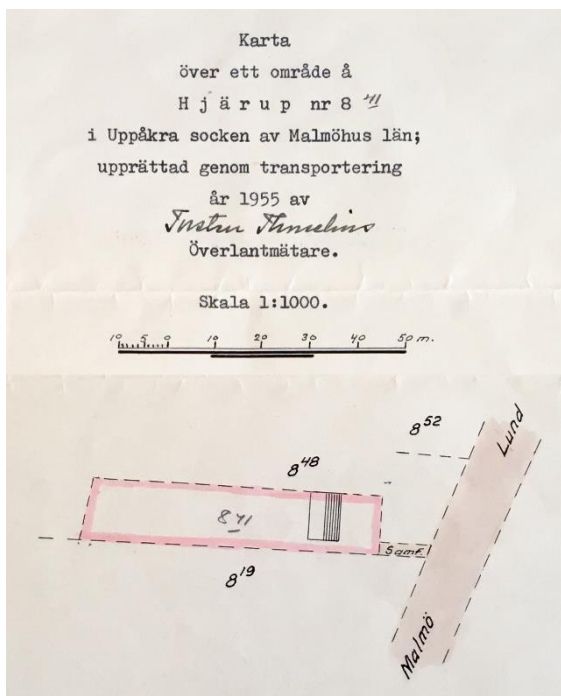
- 1996 kom ett nytt fönster på den västra väggen av bostadshuset
- 1998 monterade Trafikverket, utan kostnad för Kerstin, ljudisolerande glas i fönstren som vetter mot Gamla Lundavägen. Hela Husaran fick detta erbjudande.
- 2004 installerades en ny värmepanna och den placerades i ”hönshuset”. En skorsten av plåt monterades.
- 2011 ersattes eternittaket på bostadshuset och på bryggghuset med ett listtäckt papptak av samma typ som fanns när huset en gång byggdes. Den murade skorstenen på bryggghuset, som först lett ut rök från tvätthusgrytan och sedan från värmepannan, togs bort. En ny vindskupa byggdes på boningshuset.
- 2016 knackades all fasad ner och huset putsades om

Foto från 2011 före byte av tak, ny vindskåpa och rivning av skorsten på brygghuset

Foto från 2018

Hjärup bestod av ett antal gårdar. Varje gård hade ett nummer. Klockaregården hade nr 8 och detta hus låg på tomt nr 41.

Foto från 2019. Huset sett från gatan. Växterna på tomten är de samma som på bilden där huset är klätt med Eternit

Referenser

Nils-Gunnar Nilsson
Tommy Nilsson
Gustav Grafström
Kerstin Johansson

Lars Fridh
20201016